

Insatser för barn och unga enligt SoL och LVU

2013

SO0211

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt	6
2.2	Osäkerhetskällor	6
2.2.1	Urval	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7

2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.3	Aktualitet	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	8
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	8
5.1	Spridningsformer	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Uppl ynningstjänster	9

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Socialtjänst

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Individ- och familjeomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Socialstyrelsen
Postadress: 106 30 Stockholm
Besöksadress: Rålambsvägen 3
Kontaktperson: Hillevi Rydh
Telefon: 075-247 34 53
Telefax:
E-post: hillevi.rydh@socialstyrelsen.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: BV/DEM, 104 51 Stockholm

Besöksadress:
Kontaktperson: Inger Malmström
Telefon: 08-506 950 08
Telefax: 08-506 946 52
E-post: inger.malmstrom@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99) och förordning (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter, senast ändrad i förordning (2012:783).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter finns i RA-MS 2001:40 (Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrift). Personuppgifter i ADB-registret undantas från gallring. Primäruppgifter till ADB-registret får gallras 3 år efter att statistiken publicerats.

A.9 EU-reglering

Finns ej.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska belysa omfattningen av omedelbara omhändertaganden och placering för vård utanför det egna hemmet enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) för barn och unga i åldern 0–20 år.

Fram till 1997 hade statistiken framställts under likartade förhållanden och med i stort sett samma innehåll sedan 1982 då socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga ersatte barnavårdslagen. Den var individbaserad och redovisade insatserna: placering för vård utanför det egna hemmet enligt SoL, placering för vård enligt LVU, omedelbart omhändertagande enligt LVU, kontaktperson/kontaktfamilj enligt SoL och kontaktperson/behandling enligt LVU. För verksamhetsåret 1998 gjordes stora förändringar i statistiken varav de viktigaste var att insatserna kontaktperson enligt SoL och LVU inte längre samlades in och att åldersgränsen för unga med vård enligt SoL, i statistiken, höjdes från 18 år till 20 år.

Socialstyrelsen är sedan 1994 statistikansvarig myndighet.

A.11 Statistikanvändning

Uppgifter till officiell statistik samlas in för att allmänhet och samhällsaktörer

ska vara välinformerade om förhållanden och utveckling inom hälsa, vård och omsorg så att en saklig debatt kan föras och väl underbyggda beslut fattas.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgifterna samlas in på individnivå från kommunernas socialnämnder. Till grund för insamlingen ligger en särskild blankett. Materialet samlas in via webblankett och datafil. I undantagsfall lämnas även listor in. Majoriteten av materialet förs över via Internet. Kommuner som lämnar sitt material via webblankett skall insända statistiken kvartalsvis, medan övriga skall inkomma med hela årets statistik senast den 1 februari året efter aktuellt referensår. Påminnelser sker dels skriftligen och dels via telefon.

De enskilda besluten är antingen start av vård, förändring av pågående vård eller avslut av pågående vård. Dessa uppgifter rapporteras in till dess barnet fyller 21 år. Besluten knyts till barnen via deras personnummer. Datum för olika beslut och värden på olika variabler fylls i (se avsnitt B.1.1.2). Undantaget är de barn/unga som ej erhållit personnummer (framförallt ensamkommande barn). I dessa fall så har tidigare en manuell koppling utförts med hjälp av namn och födelsedatum.

Materialet granskas och listor över fel sänds till kommunerna för rättning och komplettering. En del rättningar utförs även via telefonkontakt. Även jämförelser med tidigare års rapportering sker och skickas ut till kommunerna, som då har möjlighet att korrigera både nytt och gammalt material.

När årsregistret är färdigt kompletteras det med uppgifter från registret över totalbefolkningen (RTB). Därifrån tas uppgifter om barnet och föräldrarna är födda i Sverige eller ej.

Tabeller över insatser som påbörjats och pågått under undersökningsåret framställs. Tidsserier tas även fram.

A.13 Internationell rapportering

Inrapportering sker till NOSOSKO en gång per år.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En ny juridisk bedömning avseende insamlingsförfarandet kommer att resultera i att den manuella kopplingen ej längre ska utföras på grund av känsligheten i uppgiftens art. Därför kommer statistiken på individnivå enbart bestå av de personer som har ett korrekt personnummer. För resterande grupp (framförallt ensamkommande barn) finns enbart uppgifter rörande enskild placering. I de fall ett unikt personnummer saknas ersätts detta med de tillfälliga ID-nummer som kommunen rapporterat in.

Vid komplettering med uppgifter från registret över totalbefolkningen (RTB) kommer inte längre faktiskt land att framgå utan enbart om barnet och föräldrarna är födda i Sverige eller ej.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken belyser för varje kalenderår omfattningen av insatserna enligt lagarna SoL och LVU. De väsentliga statistiska storheterna är:

- antal nytilkomna barn och unga
- antal barn och unga med påbörjade insatser under året
- antal barn och unga med avslutade insatser under året
- vårdtider för avslutade insatser/placeringar
- antal barn och unga med pågående insats den 1 november
- antal barn och unga som varit föremål för insats någon gång under året.

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen är barn och unga som placerats utanför det egna hemmet enligt lagarna SoL och/eller LVU under referensåret. Insatserna kan ha påbörjats, vara pågående eller avslutats under året. Insamlingen avser hela populationen, det är alltså en totalundersökning.

Objekt är barn och unga, med åldersavgränsning 0–20 år som varit föremål för någon insats under referensåret. Övre åldersgräns tolkas så att angiven ålder får ha uppnåtts men inte närmast högre.

Bestandsregistret omfattar 202 332 barn och unga födda 1960–2013.

1.1.2 Variabler

Objekten identifieras med personnummer. De regionala variablerna är läns- och kommunkod vid insatsens början. Undersökningsvariablerna är följande:

- typ av insats
- datum för start av insats/placering
- datum för avslutning av insats/placering
- placeringsform för placering
- placerad i kommun
- indikation (ingripandeanledning)
- vårdnadshavare
- vart barnet tog vägen efter avslutad insats
- medborgarskap vid årets slut (RTB)
- barnets och föräldrarnas födelseland (RTB).

1.1.3 Statistiska mått

Personer och insatser redovisas dels som antal och dels som relationstal. I det senare fallet redovisas antalet barn/unga i förhållande till antalet i motsvarande åldersgrupp i befolkningen. Befolkningssiffrorna är de som gäller vid årets slut. Vård- och placeringstider beräknas som medianer i redovisningsgrupper (aritmetiska medelvärden och medianer).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Regional redovisning görs för län och kommun. Ett objekt hänförs i regional redovisning i regel till den kommun där dess senaste insats påbörjades. Vanlig redovisningsgrund är kombinationer av ålder och kön. Andra redovisningsgrupper är insatstyp och placeringsform. Eftersom statistiken är totalräknad kan nedbrytning på grupper göras utan hänsyn till skattningsproblem. Framgent gäller detta dock enbart de personer som har ett korrekt personnummer. För övriga kommer enbart information om placering vara möjlig då uppdelning på kön och ej heller troligtvis även ålder inte är möjlig.

1.1.5 Referenstider

Kalenderåret 2013.

1.2. Fullständighet

Statistiken belyser enbart individuellt behovsprövade insatser.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Eftersom varken ram- eller urvalsförfarande föreligger kan man identifiera uppgiftsrapporteringen som den huvudsakliga felkällan. Det går inte att utifrån tillgängliga data uppskatta omfattningen av dessa fel. Skillnader mellan kommuner föreligger.

2.2 Osäkerhetskällor

Den största osäkerhetskällan är felrapporteringar. De kan struktureras kortfattat på följande sätt:

- Insats rapporteras inte alls. Felet upptäcks inte.
- Insats har rapporterats men avslut rapporteras inte. Felet kan bara delvis hanteras med åldersgränser.
- Avslut rapporteras med insatsstart har inte rapporterats. Sådana fel korrigeras alltid.
- Insats rapporteras men vissa uppgifter saknas eller är ofullständiga. Felet korrigeras alltid.
- Insats rapporteras men uppgifter är felaktiga. Felet upptäcks bara om uppgifterna inte är konsistenta med andra uppgifter.
- Omplacering rapporteras som nya insatser. Felet upptäcks ibland.

Då fel upptäcks kontaktas uppgiftslämnaren när det gäller pågående insamling. Motsvarande kan sällan göras för fel i äldre data. Ifråga om den första feltypen kan antas att antalet objekt som inte rapporteras är litet. Vanligare kan vara att omplaceringar inte rapporteras. Kommuner som avviker påtagligt från föregående års rapportering kontaktas.

Den andra feltypen orsakar ett systematiskt fel som gör att det pågående beståndet av insatser inte reduceras korrekt.

Vid datainsamlingen och granskningen upptäcks ett stort antal fel vilka alltid rättas. Det bör observeras att dessa rättningar också går bakåt i tiden. Statistiken

återspeglar registerstatus vid det tillfälle då den framställs vilket man bör ha i åtanke vid jämförelser.

2.2.1 *Urval*

Inget urvalsförfarande förekommer.

2.2.2 *Ramtäckning*

Inget täckningsproblem förekommer.

2.2.3 *Mätning*

Bedömningen är att mätmetoden och mätinstrumenten inte i sig bidrar till något nämnvärt mätfel utan att sådana har sin grund i socialkontorens administration.

2.2.4 *Svarsbortfall*

År 2013 har samtliga 290 kommuner inkommit med data, så inget bortfall av uppgiftslämnare finns. Ett visst partiellt bortfall förekommer i Stockholms kommun.

Objektsbortfallet, det vill säga personer som inte rapporteras för någon insats överhuvudtaget trots att sådan förekommit, antas inte vara särskilt stort.

Bortfallet av insatser kan däremot vara något större, till exempel omplaceringar, men omfattningen är okänd. Partiellt bortfall såsom saknad placeringsform ska bara kunna förekomma för insatser nära årsskiftet. Uppgift om barnets och föräldrarnas födelse- och hämtningsland hämtas från RTB (Registret över totalbefolkningen). För de som inte påträffas i aktuellt års RTB görs en sökning i föregående års register. De barn/unga som inte har ett korrekt personnummer kan inte samköras mot RTB.

2.2.5 *Bearbetning*

De inrapporterade uppgifterna registreras och omfattande granskning utförs på materialet oavsett hur det har levererats. Bearbetningsprocessens eget bidrag med fel bedöms som ringa.

2.2.6 *Modellantaganden*

Förekommer ej.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Kontrollundersökningar av placeringar som pågick den 31 december har tidigare genomförts varje år. Eftersom justeringarna på grund av dessa bedömdes som relativt ringa beslutades att undersökningen inte behövde göras så ofta. Senaste undersökningen omfattades alla oavslutade placeringar utanför det egna hemmet 2010-12-31. En ny kontrollundersökning är planerad avseende alla oavslutade placeringar utanför det egna hemmet 2014-12-31.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

En gång per år.

3.2 Framställningstid

Publicerades 2014-09-02.

3.3 Punktlighet

Publicering skedde två månader efter det som var angivet i publiceringsplanen. Förseeningen berodde på den manuella hanteringen av placeringar som rapporterades in med ofullständiga personnummer .

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Statistiken har framställts och publicerats årligen under ungefär samma förutsättningar från 1982. Under 1998 gjordes en del förändringar i statistikens variabelinnehåll och tabeller, vilket gör det svårt att göra jämförelser bakåt i tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

B.5 Tillgänglighet och förstaelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i rapport: Barn och unga - insatser år 2013 – Vissa insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Rapporten är tillgänglig på Socialstyrelsens hemsida

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-9-1/Sidor/default.aspx>

Rapporten kan laddas ner alternativt beställas.

5.2 Presentation

Statistikprodukten omfattar en textdel med definitioner, kvalitetsdeklaration och en sammanfattande resultatbeskrivning och analys. Resterande innehåll består av tabeller.

5.3 Dokumentation

Undersökningen finns dokumenterad i SCBDOK.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar på beståndsregistret kan utföras. Uppgifterna i registret är sekretesskyddade enligt lag. Tillgång till registerdata kan dock erhållas efter särskild prövning hos Socialstyrelsen.

5.5   Upplysningstjänster

Hillevi Rydh, statistik 2, avdelningen för statistik och jämförelser, Socialstyrelsen.

Telefon: 075-247 34 53.